

Моніторинг впровадження Україною зобов'язань в рамках Енергетичного Співтовариства

Випуск № 12 (Грудень 2014 року)

2 грудня було [затверджено новий склад](#) Кабінету Міністрів, в якому Міністром енергетики та вугільної промисловості став В.Демчишин, Віце-прем'єр-міністром та Міністром регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ – Г.Зубко (в [компетенції](#) якого знаходяться питання ВДЕ та енергозбереження), Міністром економічного розвитку і торгівлі – А.Абромавічус, а Міністром соціальної політики – П.Розенко.

9 грудня 2014 року уряд затвердив [Програму діяльності Кабінету Міністрів України \(Постанова № 695\)](#), яку схвалено парламентом 11 грудня ([Постанова № 26-VIII](#)). Документом задекларовано "нову політику енергетичної незалежності". Варто зазначити, що програма діяльності уряду базується на [Коаліційній угоді](#), підписаній 27 листопада, на першому засіданні Верховної Ради VIII скликання. Основними положеннями змін в енергетиці, прописаними в угоді, є реорганізація ринків та імплементація законодавства у відповідності до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, а також поетапна ліквідація перехресного субсидювання та вирівнювання цін на газ та електроенергію.

16 грудня відбулося [перше засідання Ради асоціації Україна-ЄС](#), яка підкреслила важливість співробітництва в енергетичній сфері, привітала Тристоронній протокол щодо постачання газу з Росії в Україну на зимовий період ("зимовий пакет"), а також висловила готовність продовжувати співробітництво щодо реформи енергетичного сектору, спільної модернізації та експлуатації ГТС.

Наприкінці грудня Верховна Рада підтримала запропоновані урядом зміни до [Бюджетного](#) та [Податкового](#) кодексів, а також [Державний бюджет на 2015 рік](#). Останній документ передбачає відмову від субсидій у вугільній галузі, водночас зберігає можливість фінансування дефіциту "Нафтогазу" в обсязі 31,5 млрд. грн.

19 грудня, в ході [засідання Громадської ради](#) при Міненерговугілля, громадськість, експерти та керівництво відомства обговорили проект нової редакції Енергетичної стратегії України на період до 2030 року.

22 грудня Президент своїм [Указом № 947/2014](#) затвердив склад Національної ради реформ, а вже 24 відбулося [перше засідання](#) органу, присвячене першочерговим крокам для реалізації реформ. В ході засідання, Президент П.Порошенко висловив переконання, що виконання Стратегії-2020, Коаліційної угоди, Програми дій уряду, Національного плану імплементації Угоди про асоціацію з ЄС є "дороговказом для країни на найближчий рік".

Дана публікація випущена в рамках проекту "Покращення імплементації зобов'язань України в рамках Енергетичного Співтовариства через посилення ролі громадськості", що здійснюється ГО "Діксі Груп" спільно з Ресурсно-аналітичним центром "Суспільство і довкілля" за фінансової підтримки Європейського Союзу.

This document has been produced with the financial assistance of the European Union. The contents of this document are the sole responsibility of NGO "DiXi Group" and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of the European Union.

Ресурсно-аналітичний центр
"СУСПІЛЬСТВО І ДОВКІЛЛЯ"

Також, 22 грудня директор Секретаріату Енергетичного Співтовариства Я.Копач провів [низку зустрічей з українськими посадовцями](#). Зокрема, в ході дискусії з міністром енергетики В.Демчишиним сторони обговорили проблемні питання, пов'язані з роботою ринків газу та електроенергії, зокрема процесу прийняття законодавства, що відповідає Третьому енергетичному пакету. Пан Копач також зустрівся з головою Комітету з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки Верховної Ради М.Мартиненком та його першим заступником О.Домбровським, в.о. голови НКРЕКП Ю.Ковалів, а також головою Держенергоефективності С.Савчуком.

Також, наприкінці грудня Секретаріат Енергетичного Співтовариства опублікував [звіт про інструменти залучення інвестицій](#) у інфраструктурні проекти країн-учасниць об'єднання, зокрема проектів "спільного інтересу". Серед [рекомендацій](#) звіту – створення структури для фінансування короткострокової, технічної допомоги для установ, що займаються супроводом інвестицій в енергетиці, а також зміцнення координації між органами Енергетичного Співтовариства. Дослідження також визначає заходи із залучення додаткового капіталу і розглядає варіанти для розширення підтримки.

Загалом прогрес України у виконанні зобов'язань в рамках Енергетичного Співтовариства виглядав у грудні наступним чином:

У сфері безпеки постачань:

Після укладення "брюссельських домовленостей", гострота питання забезпечення сталих поставок газу значно знизилася

З 9 грудня Україна розпочала [імпорт газу з Росії](#). У грудні Україна розрахувалась з Росією за борги згідно з Брюссельською угодою – ["Газпрому" було перераховано](#) 1,65 млрд. дол. Таким чином, згідно з досягнутими в Брюсселі домовленостями, "Нафтогаз" двома траншами виплатив 3,1 млрд. дол. для розрахунку за 11,5 млрд. кубометрів газу, поставленого "Газпромом" в листопаді-грудні 2013 року і квітні-червні 2014 року Перший платіж у розмірі 1,45 млрд. дол. США було перераховано 4 листопада.

З [оплаченого](#) перед Росією 1 млрд. кубометрів газу, на кінець грудня [Україна відібрала](#) 350 млн. кубометрів. Російська сторона також висловила [готовність обговорювати знижку](#) на газ щодо літнього контракту, але переговори щодо цього поки не почались. У проекті Державного бюджету [уряд заклав ціну](#) на імпортований газ у 345 дол., виходячи з формули, закладеної в угоді з Росією. Прем'єр-міністр А.Яценюк допустив [можливість підписання ще однієї проміжної газової угоди з РФ](#) до винесення рішення Стокгольмським арбітражем у спорі "Нафтогазу" з "Газпромом".

Наприкінці листопада Кабінет Міністрів затвердив прогнозний баланс на 2014 рік ([Розпорядження № 1211-р](#)), згідно з яким цього року держава використає трохи [більше 53 млрд. кубометрів газу](#) (у 2013 році [споживання склало близько](#) 50 млрд. кубометрів), з яких [власний видобуток складе 20,5 млрд. кубометрів](#), імпорт з країн ЄС – 5 млрд. кубометрів, а імпорт з РФ – [14,9 млрд. кубометрів](#). Решту газу буде відібрано зі сховищ.

За сприяння ЄС нарощування реверсних поставок газу стає реальністю

16 грудня [Рада асоціації Україна-ЄС](#) підкреслила важливість співробітництва з метою забезпечення енергетичної безпеки України та всього континенту. Сторони привітали Тристоронній протокол між Україною, ЄС та Російською Федерацією щодо постачання газу з Росії в Україну на зимовий період та відзначили необхідність імплементації всіма сторонами досягнутих домовленостей. Було вирішено продовжувати співробітництво між Україною та ЄС щодо нагальної реформи енергетичного сектору, спільної модернізації та експлуатації української ГТС та підземних газових сховищ, а також стосовно забезпечення постачання газу з Європи до України.

НАК "Нафтогаз України" заявила, що очікує [початку "великого реверсу" зі Словаччини](#) обсягом до 100 млрд. кубометрів на рік з квітня 2015 року. За [словами](#) директора з розвитку бізнесу "Нафтогазу" Ю.Вітренка, для цього потрібно привести у відповідність до європейського регулювання угоди між Eustream та "Газпром експортом", і цьому може сприяти Єврокомісія та словацький регулятор. Він також допустив можливість запуску такого ж віртуального реверсу з Румунії, підписавши угоду про пряме поєднання українського і румунського операторів.

Тим часом, "Укртрансгаз" [завершив монтаж з'єднувальної ланки між магістральними газопроводами "Вояни-Ужгород" і "Союз"](#), який дозволить збільшити словацький реверс до 40 млн. кубометрів на добу. У свою чергу, словацький оператор Eustream [планує будівництво газопроводу](#) Eastring, який уможливить імпорту газу в Україну з Туреччини.

У грудні також підписано угоду між "Укртрансгазом" та польською Gaz-System [про взаємодію для інтеграції газотранспортних систем](#), що [дозволить наростити імпорт](#) газу з Польщі в 5 разів за кілька років. За [повідомленням "Нафтогазу"](#), основним варіантом розширення визначено будівництво магістрального газопроводу-інтерконектора довжиною 110 км з продуктивністю 8 млрд. кубометрів на рік (у напрямку Польща-Україна) та 7 млрд. кубометрів на рік (у напрямку Україна-Польща). Орієнтовна вартість будівництва об'єкту на території України складає 245 млн. дол.

Також, на виконання окремого доручення Міністерства енергетики, "Нафтогаз" започатковував публікацію регулярних звітів щодо споживання газу – в розрізі категорій споживачів та регіонів України. У звітах також зазначається рівень виконання лімітів споживання газу, встановлених урядовою [Постановою № 296 від 9 липня 2014 р.](#)

Парламент обговорював мораторій на відключення електроенергії, уряд намагався врегулювати умови відключення в пікові періоди

4 грудня в парламенті було зареєстровано [проект постанови](#) про встановлення мораторію на тимчасові відключення електроенергії населенню України (реєстр. № 1235). Документ передбачає мораторій на відключення закладів охорони здоров'я, навчальних закладів, підприємств, що надають житлово-комунальні послуги та фізичних осіб, що використовують електричну енергію для побутових потреб. Також 16 грудня було зареєстровано [проект постанови](#) про заборону відключення електроенергії в регіонах України (реєстр. № 1489). Законопроект ["Про внесення змін до деяких законодавчих актів України \(щодо заборони на обмеження або припинення постачання електричної та теплової енергії\)"](#) (реєстр. № 1673) передбачає заборону обмежувати чи припиняти електропостачання підприємствам, що виробляють продукцію чи послуги оборонного призначення та виконують державне оборонне замовлення на час дії воєнного стану або проведення АТО. Наприкінці грудня депутатська група ["Економічний розвиток"](#) ініціювала створення [тимчасової слідчої комісії](#) (ТСК) Верховної Ради для з'ясування причин і необхідності відключення електроенергії населенню.

У цей же час, у грудні Міністерство енергетики оприлюднило [проект Розпорядження Кабінету Міністрів](#) "Про особливості постачання електричної енергії споживачам в осінньо-зимовий період 2014/2015 років", згідно з яким енергопостачальним компаніям дозволяється розробити графіки періодичного відключення електроенергії, а "Укренерго" – відключати від магістральних та міждержавних мереж споживачів на окупованих територіях, у випадку недотримання граничних величин споживання електроенергії в години максимуму навантаження ОЕС України. Натомість НКРЕКП прийняла [Постанову № 752 "Про внесення зміни до постанови НКРЕ від 20 грудня 2001 року № 1241"](#), якою оптимізувала непобутовим споживачам тарифні коефіцієнти за спожиту електроенергію в пікові періоди навантаження на ОЕС України.

8 грудня Кабмін видав [Розпорядження № 1195-р](#) щодо тимчасових надзвичайних заходів на ринку електроенергії, за яким протягом місяця НКРЕКП мало переглянути тарифи та

відкоригувати інвестиційні програми виробників, НЕК "Укренерго" – встановити вимоги щодо графіків та обсягів генерації, тимчасових обмежень на виробництво та передачу електроенергії, забезпечити дотримання встановлених лімітів потужності.

Уряд відкрив можливості для імпорту електроенергії

На фоні відключень електроенергії для споживачів та зупинки [одного з блоків](#) Запорізької АЕС, 5 грудня [Кабінет Міністрів прийняв](#) рішення про тимчасовий імпорт електроенергії із суміжних країн ([Розпорядження № 1188-р](#)), а пізніше уточнив його положенням про прямі договори ([Розпорядження № 1238-р](#)). 8 грудня [Наказом № 872](#) Міненерговугілля створило аудиторську групу для проведення аудиту ДПЗД "Укрінтеренерго", і доручило групі провести аудит компанії до кінця місяця. Результати аудиту невідомі, вони публічно не оприлюднені. Натомість 29 грудня було [призначено нового в.о. директора](#) підприємства В.Андрієнка, попереднього ж директора [затримано через підозру](#) в корупції щодо закупівлі вугілля в ПАР.

Наприкінці грудня [Міністерство енергетики повідомило](#), що планує укладення прямої угоди між ВАТ "ІнтерРАО" та української "Укрінтеренерго", а сама [компанія оголосила аукціон](#) на право постачати електроенергію в Крим протягом 2015 року. Також, 19 грудня уряд [дозволив будь-якій компанії](#), що працює на ринку електроенергетики, напряму закуповувати електричну енергію по імпорту.

Депутати обговорюють можливості фінансування заходів з підвищення ядерної безпеки

11 грудня у парламенті було зареєстровано законопроект ["Про внесення зміни до деяких законодавчих актів України \(щодо впорядкування питань фінансування заходів з підвищення безпеки ядерних установок\)"](#) (реєстр. № 1394), яким пропонується включити до тарифу на електроенергію також реалізацію заходів програм з підвищення безпеки ядерних установок та продовження строків експлуатації ядерних установок, натомість законопроект ["Про внесення зміни до статті 9 Закону України "Про впорядкування питань, пов'язаних із забезпеченням ядерної безпеки"](#) (реєстр. № 1422) передбачає можливість розміщення коштів фінансового резерву в у цінні папери, що емітуються державою.

Окрім того, [Розпорядженням від 29 грудня 2014 р. № 1285-р](#) уряд схвалив додаткову угоду між Україною та ЄС до Угоди про фінансування програм за участю багатьох країн (Програма дій Тасіс з ядерної безпеки 2006 року).

У сфері державного регулювання енергетики:

12 грудня завершився прийом зауважень та пропозицій до [проекту Закону "Про державне регулювання у сфері енергетики"](#), оприлюдненому на сайті НКРЕКП. Планом діяльності НКРЕКП з підготовки проектів регуляторних актів на 2015 рік ([Постанова № 762](#) від 11 грудня 2014 р.) прогнозується прийняття законопроекту в II кварталі.

У сфері реформи газового ринку:

Завершується робота з підготовки нового базового закону, що відповідає вимогам Третього енергопакету

[Програма діяльності Кабінету Міністрів](#), схвалена урядовою постановою у грудні, передбачає низку кроків на виконання зобов'язань в рамках Енергетичного Співтовариства, зокрема Третього енергетичного пакета. Серед задекларованих кроків – залучення інвесторів до модернізації та експлуатації ГТС (у т.ч. оголошення про проведення міжнародного конкурсу), реалізація проекту з ЄБРР та ЄІБ щодо модернізації ГТС (до 2020 року),

реорганізація НАК "Нафтогаз України" (створення ПАТ з управління магістральними газопроводами та підземними газовими сховищами, повне фінансове оздоровлення холдингу до 2017 року), диверсифікація шляхів та джерел постачання газ (збільшення обсягу власного видобутку, продовження дії прямих контрактів на постачання з європейськими компаніями, проведення переговорів з Туреччиною щодо допуску танкерів із скрапленим газом та будівництво LNG-терміналу з урахуванням їх результатів, будівництво інтерконекторів), ліквідація крос-субсидій, перехід до ринкових тарифів на газ (із синхронним запровадженням механізмів компенсацій) до 2017 року.

23 грудня на веб-сайті Міненерговугілля було оприлюднено [проект Закону "Про ринок природного газу"](#). Як йдеться у повідомленні, документ підготовлено з метою "створення ефективного конкурентного середовища на ринку природного газу з урахуванням основних вимог законодавства ЄС", зокрема директив Третього енергетичного пакету.

Законопроект напрацьовано [відповідною Робочою групою](#), яка проводила консультації з Секретаріатом Енергетичного Співтовариства, на виконання Договору про заснування Енергетичного співтовариства та плану імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. В ході [зустрічі з директором](#) Секретаріату Енергетичного Співтовариства Я.Копачем, міністр В.Демчишин оголосив про те, що підготовка нового законопроекту про ринок газу буде завершена в січні, і це буде зроблено в тісній співпраці із Секретаріатом.

Тим часом, у грудні НКРЕКП оприлюднила низку проектів постанов, зокрема нові редакції [Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з постачання газу](#), [Типового договору на розподіл газу](#) та [Типового договору на постачання газу за регульованим тарифом](#).

Також регулятор опублікував проект нового [Порядку формування, розрахунку та встановлення цін на природний газ для суб'єктів господарювання, що здійснюють його видобуток](#)", затверджений 11 грудня [Постановою № 763](#), однак у супровідних документах вказано, що він не стосується зміни методології. Більш ваговою є [проект постанови](#), якою запроваджується щомісячна або щодакдна 100% передоплата вартості послуг з транспортування природного газу. Як йдеться у документі, зміни вносяться на виконання Рішення РНБОУ. "Про стан забезпечення енергетичної безпеки держави та невідкладні заходи щодо сталого проведення опалювального сезону 2014/15 року", введеного в дію [Указом Президента від 14 листопада 2014 року № 876](#).

29 грудня Кабінет Міністрів також вніс зміни до Порядку розподілу коштів, що надходять на поточні рахунки із спеціальним режимом використання для проведення розрахунків з гарантованим постачальником природного газу ([Постанова № 725](#)), яким відтермінував запровадження формул розрахунків до березня 2015 року.

Поки не вирішене питання дефіциту "Нафтогазу", уряду вдалося залучити кошти європейських банків для модернізації ГТС, а самому держхолдингу тривають перетворення

Наприкінці грудня [Розпорядженням № 1281-р](#) Кабінет Міністрів схвалив фінансовий план "Нафтогазу" на 2014 рік та рекомендував вжити заходів із відтермінування строку погашення боргових зобов'язань "Нафтогазу" перед державними банками ("Ощадбанк", "Укресімбанк") на майбутні періоди без зменшення суми таких зобов'язань. Як [твердить](#) директор з розвитку бізнесу "Нафтогазу" Ю.Вітренко, запропоновані механізми – реформа цін і тарифів, боротьба з корупцією, більш ефективна робота на ринку – можуть повністю ліквідувати дефіцит компанії вже в 2015 році. Водночас, [Державним бюджетом на 2015 рік](#) зберігається можливість фінансування дефіциту "Нафтогазу" в обсязі 31,5 млрд. грн.

Уряд [закликав](#) іноземних інвесторів у модернізацію ГТС та 1 грудня [підписав угоду з ЄІБ](#) про реконструкцію газопроводу "Уренгой-Помари-Ужгород", що дозволить [зменшити](#)

[споживання газу](#) на технологічні витрати на 20%. 15 грудня схожу кредитну угоду було [підписано з ЄБРР](#).

16 грудня Рада асоціації привітала підписання договорів щодо фінансування реконструкції, відновлення та технічної модернізації газопроводу "Уренгой-Помари-Ужгород". Як йдеться у [повідомленні](#), разом із Трастовим фондом щодо реформування "Нафтогазу", започаткованим Єврокомісією та Світовим банком, ці кроки є дуже важливими для забезпечення надійності української ГТС.

Тим часом, [Наказом № 866](#) від 2 грудня 2014 р. Міненерговугілля погодило зміни до статутів ПАТ "Укртрансгаз", ПАТ "Укргазвидобування" та ПАТ "Укртранснафта", що були прийняті на загальних зборах їх акціонерів. Як йдеться у документі зміни (в частині формування та повноважень органів управління) було затверджено відповідно до Закону "Про управління об'єктами державної власності", Розпорядження від 13.06.2012 № 360-р "Про реорганізацію дочірніх компаній Національної акціонерної компанії "Нафтогаз України", нової редакції статуту "Нафтогазу" та на основі звернень самого холдингу.

На початку грудня "Нафтогазом" була також запропонована [Концепція щодо принципів корпоративного управління в українських державних підприємствах](#), яка передбачає впровадження протягом 2015-2016 років сучасних європейських стандартів корпоративного управління державними енергетичними компаніями. Сама [концепція](#) є фактично набором рекомендацій для ПАТ "Магістральні газопроводи України", і буде допрацьовуватися "Нафтогазом" зі спеціалістами Єврокомісії, Світового Банку, ЄІБ та ЄБРР, компанією Deloitte та іншими фахівцями.

Із дотичних законодавчих ініціатив варто відмітити законопроект ["Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо утримання охоронних зон магістральних та промислових трубопроводів"](#) (реєстр. № 1414). З метою попередження аварійних ситуацій та підтримання у належному стані трубопроводів, автори пропонують дозволити видалення самосійних чагарників та дерев (насаджень) у межах просік, які прокладені згідно з проектами будівництва магістральних трубопроводів й підвідних, розподільчих газопроводів та споруд на них, причому робити це без дозволу та погодження з власниками або користувачами лісів. Ще одна пропозиція, який містить ознаки лобізму на користь компаній-операторів газових мереж, міститься у законопроекті ["Про внесення змін до Прикінцевих положень Закону України "Про внесення змін до деяких законів України щодо плати за приєднання до мереж суб'єктів природних монополій" \(щодо терміну\)"](#) (реєстр. №1389). Документ пропонує відтермінувати до 2018 року дію нових правил приєднання новозбудованих чи реконструйованих газових мереж до Єдиної газотранспортної системи України. При цьому, мотивацією є твердження про зупинку газифікації населених пунктів через дію чинного закону, яке було розкритиковане у висновку Головного науково-експертного управління Верховної Ради.

На ринку зберігається конфлікт, викликаний рішеннями уряду щодо підпорядкування операцій на ринку газу інтересам "Нафтогазу"

Група найбільших [приватних видобувників](#), у тому числі [іноземних](#), виступила проти заборони приватним компаніям продавати газ промисловості, окрім як через збут газу НАК "Нафтогаз України". Тим часом, [регулятор підвищив граничні](#) ціни на продаж газу промисловим підприємствам та бюджетним установам до 5,9 тис. грн. за тис. кубометрів (постанови [№ 1042](#) і [№ 1043](#)).

3 грудня НАК "Нафтогаз України" звернулась до Секретаріату Енергетичного співтовариства та учасників газового ринку з [відкритим листом](#), де виклала свої пропозиції щодо встановлення недискримінаційних умов на ринку газу в Україні. Компанія назвала себе дискримінованою та запропонувала приватним постачальникам виходити з принципу пропорційності: пропорційного розподілу зобов'язань із забезпечення газом усіх категорій споживачів (включно з населенням і ТКЕ) та солідарного створення страхового запасу газу в

підземних сховищах. На думку "Нафтогазу", ці принципи відповідають вимогам Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, зокрема Директиві 2009/73/ЕС.

11 грудня [Секретаріат Енергетичного Співтовариства висловив занепокоєння](#) тим, що постанови Кабінету Міністрів від 7 листопада 2014 р. № 596 та від 26 листопада № 647 є "викривленням законодавчої основи ринку газу". На переконання європейської сторони, вказані документи, яким більшість промислових підприємств зобов'язали купувати газ виключно у НАК "Нафтогаз України", суперечать положенням Договору про заснування Енергетичного співтовариства та Угоди про асоціацію.

Секретаріат повністю поділяє політичні та фінансові проблеми, що виникли на газовому ринку України, однак наголосив: "будь-який преференційний режим, що надається на користь державних компаній, а також зобов'язання держави перед громадянами, накладені на приватні компанії, повинні бути обґрунтовані з чітко визначених міркувань громадської безпеки, співмірні з бажаними цілями, мати тимчасовий характер і не бути дискримінаційними". У зв'язку з цим, уряд України закликано скасувати норми, що суперечать взятим зобов'язанням, та запровадити нову модель ринку, яка відповідає вимогам Третього енергетичного пакету.

Уряд частково пішов назустріч приватним компаніям, [дозволивши вільно імпортувати газ та виключивши енергоресурси з переліку товарів](#) (Закон від 28.12.2014 № 73-VIII "Про заходи щодо стабілізації платіжного балансу України відповідно до статті XII Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994 року"), на які розповсюджується урядова пропозиція із введення імпортного збору.

У сфері реформи ринку електроенергії:

Проведено процедури для експорту електроенергії

18 грудня ["Укренерго" провела річний аукціон](#) щодо доступу до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж України для експорту електричної енергії на 2015 рік. В аукціоні взяли участь 5 компаній, серед яких: ТОВ "ТЕК", ПАТ "Донбасенерго", ПП "Енергосвіт плюс" (дочірнє підприємство компанії "Енергетичні ресурси України", яку очолює колишній директор ДТЕК з комерційної діяльності Андрій Фаворов) , ТОВ "ДТЕК Трейдінг", ТОВ "ДТЕК Східенерго".

Крім того, 23-24 грудня відбувся [черговий щомісячний аукціон](#) з доступу до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж, під час якого на продаж було виставлено доступ до перетину "ОЕС України – енергосистема Словаччини" потужністю 10 МВт, а також доступ до перетину "Острів Бурштинської ТЕС – енергосистема Словаччини, Угорщини, Румунії" потужністю 650 МВт.

22 грудня регулятор повторно [оприлюднив проект постанови](#) "Про затвердження Порядку проведення електронних аукціонів з розподілення пропускної спроможності міждержавних електричних мереж". Передбачається, що прийняття цього регуляторного акту дозволить Україні пришвидшити інтеграцію з ENTSO-E, а також завдяки розвитку конкуренції на ринку створить привабливий інвестиційний клімат.

В оплаті електроенергії можливий перехід на передоплату, розглядаються різні варіанти для економії коштів за сплату

5 грудня НКРЕКП оприлюднила [проект постанови](#) "Про внесення змін до Правил користування електричною енергією", якою передбачається введення в дію системи попередньої оплати за спожиту електроенергію усіма категоріями споживачів. Також уряд [скасував свої рішення](#) 2009-2012 років, якими встановлювались пільгові ціни для експорту

електроенергії, а також пільгові [ціни на електроенергію](#) для деяких феросплавних підприємств.

Також у грудні НКРЕКП [оприлюднила проект постанови](#) "Про внесення зміни до Порядку застосування тарифів на електроенергію", яким передбачається зменшення тарифного коефіцієнту з 0,7 до 0,5 в години нічного мінімального навантаження енергосистеми. Тим часом, [Постановою № 762](#) регулятор встановив коефіцієнти 0,4 (двобонний тариф) та 0,35 (тризонний тариф). Планується, що такі кроки стимулюватимуть населення до споживання електроенергії у нічний період, що дозволить вирівняти графік навантажень на вітчизняну енергосистему. Внесеним наприкінці грудня законопроект ["Про внесення змін до деяких законодавчих актів України \(щодо тарифу на електроенергію для суб'єктів господарювання у містах-супутниках АЕС\)"](#) (реєстр. № 1635) пропонується зменшити тариф для споживачів, які проживають в 30-кілометровій зоні атомних електростанцій, до 70% діючого роздрібного тарифу.

У сфері відновлюваної енергетики:

У парламент внесено кілька законодавчих ініціатив зі зміни умов надання "зеленого" тарифу

9 грудня у Верховній Раді зареєстровано законопроект ["Про внесення змін до Прикінцевих положень Закону України "Про електроенергетику" щодо покращення умов для виробництва електроенергії з енергії сонячного випромінювання"](#) (реєстр. № 1309). Як сказано у пояснювальній записці, в Україні занадто ускладнена процедура отримання "зеленого" тарифу, що насторожує більшість іноземних інвесторів. Законопроект пропонується відмінити вимогу щодо розміру місцевої складової для об'єктів електроенергетики, які виробляють електроенергію з енергії сонячного випромінювання, до 1 січня 2018 року.

12 грудня у Верховній Раді зареєстровано законопроект ["Про внесення змін до статті 17-3 Закону України "Про електроенергетику" щодо покращення умов для виробництва електроенергії з енергії вітру"](#) (реєстр. № 1457). Документ пропонує скоригувати співвідношення фіксованих часток елементів місцевої складової для об'єктів, які виробляють електричну енергію з енергії вітру, з метою відміни їх для виробництва лопатей, а також виробництва і зборки ротора.

У пояснювальній записці наводяться наступні аргументи: "... ряд складових агрегатів для вітрових електростанцій не виробляється в Україні. Крім того, виробництво в Україні, наприклад лопаті та роторів для вітряків, не має інвестиційної перспективи в майбутньому та є економічно необґрунтованим, оскільки вигідніше використовувати імпортну продукцію".

16 грудня у Верховній Раді зареєстровано законопроект ["Про внесення змін до Закону України "Про електроенергетику" \(щодо стимулювання виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії\)"](#) (реєстр. № 1478). Документом (1) вводяться окремі коефіцієнти "зеленого" тарифу для сонячних установок, величина встановленої потужності яких менша або дорівнює 10 МВт, та для установок потужністю більше 10 МВт; (2) обмежує гарантії стимулювання виробництва електроенергії сонячними установками, величина встановленої потужності яких перевищує 10 МВт. Як пояснюють автори законопроекту, встановлений на сьогодні тариф у 2–4 рази перевищує рівень відповідних тарифів в країнах ЄС, що призводить до отримання необґрунтованих надприбутків власниками сонячних електростанцій та створює "надлишкове цінове навантаження для споживачів електричної енергії України, яке буде надалі стрімко зростати з введенням в експлуатацію нових сонячних електростанцій".

Оскільки регулятор із серпня припинив перераховувати "зелений" тариф, [Європейська вітроенергетична асоціація 29 грудня надіслала офіційне звернення до прем'єр-міністра А.Яценюка](#) з проханням обговорити необхідність дотримання законодавства у сфері

тарифної політики для ВЕС, враховуючи те, що бездіяльність НКРЕКП вже коштувала вітроенергетикам 45 млн. грн.

Держенергоефективності пропонує скасувати вимогу "місцевої складової" для отримання "зеленого" тарифу

21 грудня Держенергоефективності завершило прийом пропозицій до [проекту Закону "Про внесення змін до Закону України "Про електроенергетику"](#). Документ, якому належить пройти затвердження на засіданні Кабміну, оприлюднений на сайті відомства. "Законопроектом запропоновано скасувати вимоги щодо обов'язкового виконання вимог місцевої складової при застосуванні "зеленого" тарифу, оскільки це суперечить положенням угоди СОТ... Крім того, 2 жовтня 2014 року Секретаріат Енергетичного Співтовариства листом № ECS-7/13 почав процедуру вирішення спору проти України в частині невідповідності українського законодавства ст. 13 (2) Директиви 2009/28/ЕС та ст. 7 Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, а саме про застосування місцевої складової", йдеться в пояснювальній записці до документа.

Автори законопроекту також пропонують підвищити "зелений" тариф для виробників електроенергії з біомаси та біогазу. Так, коефіцієнти "зеленого" тарифу для об'єктів, що вводяться в дію з 2015 до 2019 року, може бути збільшений з 2,07 до 2,7 (біомаса) і 3 (біогаз); що вводяться з 2020 до 2024 року – з 1,84 до 2,43 (біомаса) і 2,7 (біогаз); що вводяться з 2025 року – з 1,61 до 2,19 (біомаса) і 2,43 (біогаз). Крім цього, законопроект передбачає, що домогосподарства зможуть продавати за "зеленим" тарифом надлишкову електроенергію, вироблену не тільки сонячними панелями, а й малими вітрогенераторами (встановлена потужність обладнання обмежується 10 кВт).

Створено більш сприятливі умови для інвестицій у виробництво тепла з альтернативних видів палива

19 грудня на відкритому засіданні НКРЕКП [визначено розмір середньозваженого тарифу на виробництво теплової енергії](#) для бюджетних установ та організацій на теплогенеруючих установках (крім теплоелектроцентралей, теплоелектростанцій і атомних електростанцій) з використанням природного газу на рівні 1097,24 грн./Гкал (без ПДВ), а також на виробництво теплової енергії (крім ТЕЦ, ТЕС і АЕС) з використанням природного газу для бюджетних установ та організацій, інших споживачів (крім населення) у розмірі 1092,12 грн./Гкал без ПДВ.

Прийняті рішення (постанови НКРЕКП [№ 906](#) та [№907](#)) схвалено на виконання постанов Кабінету Міністрів від 09.07.2014 № 293 та від 10.09.2014 № 453, які стимулюють виробництво тепла з альтернативних видів палива. Держенергоефективності висловило впевненість, що реалізація цих рішень сприятиме зростанню рівня інвестування в теплогенеруючі об'єкти, що працюють з використанням будь-яких видів палива та енергії (за винятком природного газу).

У сфері навколишнього середовища:

Програма діяльності Кабінету Міністрів не врахувала питання довкілля

9 грудня 2014 року уряд затвердив [Програму діяльності Кабінету Міністрів України \(Постанова 695\)](#). Проте вона не містила жодної згадки про охорону довкілля, що спричинило хвилю критичних виступів представників різних кіл суспільства. 11 грудня уряд ухвалив [Постанову № 699 "Про зміни до Програми діяльності Кабінету Міністрів України"](#), доповнивши вступну частину положенням про те, що Коаліційна угода є невід'ємною частиною такої Програми. Коаліційна угода включає реформу системи управління довкіллям

та інтеграцію екологічної політики в інші галузеві політики як самостійну складову, а також імплементацію директив, як це передбачено Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. Проте, Коаліційна угода не містить конкретних строків виконання відповідних заходів, як це передбачає програма діяльності уряду.

Законопроекти, що сприятимуть реалізації екологічних директив

У Верховній Раді України було зареєстровано низку законопроектів, спрямованих на охорону довкілля загалом та його окремих компонентів. А саме:

- [про внесення змін до деяких законодавчих актів \(щодо посилення заходів по охороні лісів\) \(реєстр. № 1307\)](#). Зміни виключають надання лісів у приватну власність, збільшують контролюючу роль держави за охороною і використанням лісів та покращують охорону лісового біорізноманіття (встановлена вимога про обов'язкове виділення в лісах особливо захисних лісових ділянок з режимом обмеженого лісокористування, заборона вирубування та пошкодження дуплястих дерев, а також дерев з гніздами птахів, занесених до Червоної книги України тощо);
- [про внесення змін до Закону "Про природно-заповідний фонд України" \(щодо удосконалення окремих положень\) \(реєстр. № 1427\)](#);
- [про внесення змін до деяких законодавчих актів України \(щодо охорони фауни, флори та посилення боротьби з браконьєрством\) \(реєстр. № 1665\)](#).

WWF допоможе Україні адаптувати законодавство до норм ЄС

Всесвітній фонд дикої природи (WWF) допоможе адаптувати українське законодавство до норм європейського права в галузі охорони навколишнього природного середовища. 17 грудня відповідний [Меморандум про взаєморозуміння](#) між Дунайсько-Карпатською програмою Всесвітнього фонду природи підписав міністр екології та природних ресурсів Ігор Шевченко. Особливу увагу в співпраці приділяється двом директивам ЄС щодо збереження оселищ та збереження птахів.

У сфері енергоефективності:

Очікується пошкваллення діалогу відповідальних органів виконавчої влади з громадськістю та експертами щодо нових законодавчих ініціатив та механізмів

Віялові відключення електроенергії, які набули поширення в грудні 2014 року, були застосовані як тимчасовий захід, проте не додали стимулу ініціативам із заміщення газу та переходу на електроенергію, а також продемонстрували на практиці роль власне збереження енергії. Попри те, що підприємства закликали [знижувати енергоспоживання та переходити на нічний графік роботи](#), відповідні [ініціативи НКРЕ](#) щодо населення, та навіть заяви Міненерговугілля про індикативні [15% необхідної економії в пікові години](#), ситуацію було вирішено саме через [збільшення закупівель](#) вугілля та електроенергії. В [Програмі діяльності уряду про енергоефективність](#) йдеться лише в контексті проектів з альтернативних джерел енергії та будівництва і реконструкції житла.

Наприкінці грудня Мінекономрозвитку опублікувало [плани імплементації](#) низки директив. Так план запровадження Директиви 2010/30/ЄС передбачає постійне забезпечення розроблення нових та удосконалення діючих нацстандартів для впровадження системи енергетичного маркування енергоспоживчих продуктів, доведення інформації про споживання до кінцевих споживачів та ін., а також щорічне звітування Секретаріату Енергетичного Співтовариства. Цікаво, що окремі елементи цього плану мають кінцевий термін 31 грудня 2014 року.

Окрім того, опублікований план імплементації Директиви 2010/31/ЕС щодо енергоефективності будівель, що передбачає розробку та розгляд Кабміном відповідного законопроекту до 1 березня 2015 року, а також розробку низки нормативно-правових актів щодо визначення методів розрахунку вимог та норм енергоефективності житлових будинків, будівель та споруд, заходів для підвищення рівня енергоефективності в будівлях держорганів, розробки і подання проекту Національного плану дій щодо збільшення кількості будівель з майже нульовим споживанням енергії та ін.

Також було опубліковано план імплементації Директиви 2006/32/ЕС, в якому йдеться про розробку та подання на розгляд Кабміну проекту Національного плану дій з енергоефективності до 31 березня 2015 року; законопроекту щодо ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, законопроекту про комерційний облік, а також розробку національного стандарту щодо систем енергетичного менеджменту – до 1 березня 2015 року; низки нормативно-правових актів надання послуг енергоаудиту – до 1 червня 2015 року; та ін.

Відповідно до [Плану діяльності Мінрегіону з підготовки проектів регуляторних актів на 2015 рік](#) (затвердженого [Наказом Мінрегіону № 349](#) від 15 грудня 2014 року), в грудні планується подати до Кабміну проекти законів "Про енергетичну ефективність будівель", "Про особливості здійснення закупівель енергосервісу", "Про внесення змін до Закону України "Про енергозбереження", "Про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо впровадження енергоефективних заходів у бюджетних установах)", "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення відносин у сфері теплопостачання, надання послуг з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води" щодо запобігання неконтрольованому переходу на індивідуальні (автономні) системи теплопостачання, що працюють з використанням природного газу", "Про ефективне використання паливно-енергетичних ресурсів", "Про забезпечення врахування критеріїв енергоефективності при здійсненні державних закупівель", "Про стимулювання розвитку конкурентного середовища у сфері виробництва теплової енергії (в частині встановлення вимог до відокремлення діяльності з виробництва теплової енергії від діяльності з транспортування теплової енергії та постачання теплової енергії)", "Про впровадження елементів електронного урядування у сферах енергоефективності та енергозбереження", "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо пільгового оподаткування прибутку підприємств, які здійснюють господарську діяльність з виробництва електричної енергії з відновлюваних джерел", "Про внесення змін до Закону України "Про електроенергетику" щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії", а також серію проектів урядових постанов, у т.ч. про затвердження Національного плану дій з енергоефективності до 2020 року. Разом з тим, в Мінрегіоні [заявили](#) про бажання взятися до розробки необхідних підзаконних актів не чекаючи прийняття законопроектів і закликали до співпраці громадськість та експертів.

Відповідно до [Плану нормотворчої роботи Держенергоефективності на 2015 рік](#), передбачено супровід до прийняття Верховною Радою законопроектів "Про ефективне використання паливно-енергетичних ресурсів" та щодо забезпечення врахування критеріїв енергоефективності при здійсненні державних закупівель (до лютого 2015 року), а також щодо впровадження елементів електронного урядування у сферах енергоефективності та енергозбереження (до жовтня 2015 року).

Заміщення газу замість енергозбереження

Уряд надалі продовжує ототожнювати енергоефективність із заміщенням газу – це яскраво продемонструвала [Програма діяльності Кабінету Міністрів](#), в якій зафіксоване "підвищення енергоефективності за рахунок реалізації проектів з використанням альтернативних джерел енергії". Окрім того, заміщення споживання газу назвав [пріоритетом](#) голова Держенергоефективності С.Савчук Він, зокрема, відзначив позитивну динаміку зі

встановлення котлів для виробництва тепла та наголосив на дієвості механізму з відшкодування тіла кредиту на придбання негазових котлів – станом на 17 грудня 2014 року, було видано [кредитів на понад 19 млн. грн., які отримали 1155 домогосподарств](#). [За даними Мінрегіону](#), з жовтня до середини грудня попит на цю програму зріс більш ніж у 8 разів.

Разом з тим, віце-прем'єр Г.Зубко відзначив низьку активність щодо отримання зазначених кредитів в Одеській та Волинській областях та передбачені урядом на 2014 рік кредити 30 тисячам домогосподарств (заступник міністра А.Білоусов заявив про [36 тис. домогосподарств](#)). Він також закликав місцеві адміністрації проводити [широку роз'яснювальну роботу](#) серед населення, а Держенергоефективності – розробити своєрідну "маршрутну карту". У відомстві взяли за розробку [Дорожньої карти зі скорочення споживання та заміщення газу для регіонів](#), за участі профільних експертів.

С.Савчук також вказав на підготовку до розвитку внутрішнього ринку біопалива та сподівається замінити завдяки стимулюванню вирощування енергетичних культур [6,3 млрд. кубометрів газу до 2020 року](#). В Мінагрополітики заявили, що за умови використання всіх можливостей біологічних видів палива, можливо замінити [30 млрд. кубометрів](#).

Також голова Держенергоефективності заявив, що метою є зниження споживання газу в Україні до [18 млрд. кубометрів на рік](#). Проте до 2020 року він розраховує скоротити споживання лише на [7-8 млрд. кубометрів](#). Водночас НАК "Нафтогаз України" заявила, що з 1 до 20 грудня споживання газу промисловими споживачами, бюджетними установами і ТКЕ [на 25% перевищило рівень](#) лімітів, встановлених постановою Кабінету Міністрів від 9 липня 2014 р. № 296. В Мінрегіоні [закликали](#) обласні адміністрації дотримуватися лімітів споживання газу та пригрозили клопотаннями про дисциплінарну відповідальність голів і профільних заступників голів ОДА. Водночас, населення спожило на 17% менше газу, ніж за аналогічний період 2013 року.

Державним бюджетом на 2015 рік, затвердженим Верховною Радою 29 грудня, передбачено спрямування [500 млн. грн. на компенсацію різниці в тарифах \(між економічно обґрунтованим і збитковим\) на виробництво теплової енергії для населення](#) з використанням будь-яких видів палива та енергії, крім природного газу.

В Мінрегіоні наголосили на необхідності обов'язкової розробки [схем теплопостачання міст щонайменше на 5 років](#) та запропонували законопроект "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення відносин у сфері теплопостачання". На думку чиновників, це допоможе краще зрозуміти шляхи заміщення 50% газу в комунальній енергетиці протягом 5 років.

У свою чергу, аби створити рівні умови для здійснення підприємницької діяльності, 29 грудня Кабінет Міністрів видав [Постанову № 719](#), якою скасовуються пільги на ввезення на митну територію України енергозберігаючих матеріалів, обладнання, устаткування та комплектуючих.

Профільний фонд з енергоефективності

Держенергоефективності розвиває ідею створення Фонду з енергоефективності, [повідомивши](#) про розробку та обговорення з експертним середовищем і донорами проекту урядового рішення про інституційні засади створення Фонду, а також шукаючи джерела наповнення і обраховуючи потенційні результати його діяльності – в тому числі, для презентації під час Конференції донорів. Фонд має допомогти впровадженню розроблених Держенергоефективності фінансових механізмів підвищення енергоефективності. В Агентстві [домовилися](#) із представниками Групи підтримки України Єврокомісії створити робочу групу з розробки концепції Фонду та розглянути європейський досвід. Очікується, що розгляд концептуальних підходів має відбутися на засіданні колегії Держенергоефективності [21 травня 2015 року](#).

Енергетичний сервіс

В Мінрегіоні обіцяють вже ["найближчим часом"](#) запропонувати на розгляд Кабміну законопроекти щодо ЕСКО-механізму. Електронні консультації з громадськістю щодо пакету законопроектів із запровадження енергосервісу [заплановані](#) Держенергоефективністю на лютий 2015 року.

9 грудня у Верховній Раді був зареєстрований законопроект ["Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації"](#) (реєстр. № 1313) від народних депутатів-членів коаліції. Законопроект стосується державних закупівель енергосервісу, де вартість предмета закупівлі (без ПДВ) дорівнює або перевищує 100 тис. грн. В пояснювальній записці вказано, що законопроект подано на виконання Коаліційної угоди. Автори документу також відзначають, що в Україні налічується близько 98 тисяч бюджетних закладів, а витрати на їх опалення у 2-3 рази перевищують відповідні витрати в країнах ЄС. Відтак, енергосервісним компаніям пропонується дозволити реалізувати енергоефективні проекти за власні кошти, які повертати з отриманої економії витрат протягом строку відповідного енергосервісного договору. На думку авторів законопроекту, це дозволить залучити приватні інвестиції до енергомодернізації в бюджетних закладах та заощадити до 1 млрд. кубометрів газу на рік.

У висновку Головного науково-експертного управління містяться певні застереження, зокрема щодо ризиків "невиконання (повного або неповного) замовниками енергосервісу своїх зобов'язань з оплати послуг", відтак рекомендовано апробувати механізм шляхом реалізації пілотних проектів.

На додачу, 11 грудня групою народних депутатів від фракцій коаліції був внесений законопроект ["Про внесення змін до Бюджетного кодексу України \(щодо запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації\)"](#) (реєстр. № 1409), метою якого вказано "створення правових засад закупівлі енергосервісних послуг". Окрім того, народним депутатом О.Домбровським (фракція Блоку Петра Порошенка) запропоновано альтернативний законопроект ["Про внесення змін до Бюджетного кодексу України \(щодо впровадження енергоефективних заходів у бюджетних установах\)"](#) (реєстр. № 1409-1). У пояснювальній записці автор посилається на зобов'язання України перед Енергетичним Співтовариством.

22 грудня Домбровський вніс ще два законопроекти щодо енергосервісу, які мають розглядатися разом (включаючи описаний вище) – ["Про особливості здійснення закупівель енергосервісу"](#) (реєстр. № 1532) та ["Про внесення змін до Закону України "Про енергозбереження" щодо правових засад реалізації договорів енергосервісу"](#) (реєстр. № 1533). У пояснювальній записці до першого з них є згадка про необхідність виконання зобов'язань України перед Енергетичним Співтовариством, до другого – згадка про проекти та експертні організації, рекомендації яких були враховані при розробці.

Енергетична ефективність будівель

Голова Держенергоефективності С. Савчук повідомив, що на стадії погодження перебуває проект рішення Кабінету Міністрів [щодо компенсації 40% суми кредиту для ОСББ](#), які на впровадження енергоефективних заходів залучатимуть кредитні кошти. Ним передбачено, що державна підтримка надаватиметься на широке коло заходів – від встановлення терморегуляторів, термомодернізації фасадів, дахів та підвалів, встановлення склопакетів у місцях загального користування до модернізації систем освітлення. У відомстві основний наголос роблять на відмові від тривалого та непрозорого конкурсного відбору і запровадженні натомість [відшкодування частини суми кредиту](#), отриманого ОСББ на придбання енергоефективного обладнання та матеріалів. Як зазначили в Мінрегіоні, йдеться про погашення не відсотків за кредитом, а разову оплату тіла кредиту. У відомстві

передбачали, що уряд розгляне відповідний проект [до кінця 2014 року](#), і з початку 2015 року почнеться реалізація.

Мінрегіон просуває законопроект "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку", наголошуючи, що його впровадження дасть можливість [активно впроваджувати енергозберігаючі заходи](#) в багатоквартирних будинках. Громадська рада при міністерстві [має пропозиції](#) до проекту, проте не опублікувала їх. Втім, законопроект вже [знаходиться на розгляді Верховної Ради](#) (реєстр. № 1565). В уряді зазначили, що після прийняття і вступу цього законопроекту у дію, передбачається [перехідний період на 1 рік](#), протягом якого співвласники багатоквартирного будинку мають визначитися, яку форму управління своїм будинком вони обирають: створюють ОСББ чи наймають управителя.

Наприкінці грудня Кабмін вніс до Верховної Ради [проект Закону «Про енергетичну ефективність будівель»](#) (реєстр. № 1566). Метою законопроекту є "визначення правових, економічних та організаційних засад діяльності у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель", а у пояснювальній записці йдеться про зобов'язання України в рамках Енергетичного Співтовариства. У висновку Головного науково-експертного управління йдеться про необхідність деякого уточнення термінів законопроекту, недоцільність закріплення в самому документі переліку заходів з забезпечення енергоефективності будівель та незгоду з включенням до таких заходів встановлення засобів обліку, перевірки стану систем опалення, вентиляції, кондиціонування та гарячого водопостачання. У висновку Комітету з питань будівництва, містобудування і ЖКГ вказано на потребу доопрацювати законопроект "в частині визначення конкретних механізмів та заходів досягнення енергоефективності, а також щодо джерел фінансування, гарантій та контролю за використанням коштів".

Відповідно до [Плану діяльності Мінрегіону з підготовки проектів регуляторних актів на 2015 рік](#), протягом шести місяців після прийняття Закону "Про енергетичну ефективність будівель" планується розробити низку постанов щодо методик та порядків щодо сертифікатів енергетичної ефективності будівель або їх відокремлених частин.

Інформування

Продовжується налагодження діалогу між чиновниками та громадськими експертами з питань енергоефективності. Зокрема, 11 грудня відбулося [засідання експертної групи](#) Міненерговугілля з представниками інститутів громадянського суспільства та засобів масової інформації щодо питань проведення енергоаудитів, культури енергозбереження, низько відсоткових кредитів для реалізації проектів з енергоефективності, тощо.

Зі свого боку, громадські експерти презентували [концепцію механізму державної компенсації витрат на заходи з утеплення житла](#), яку пропонують на рівні 30-50% від вартості проекту. 19 березня 2015 року на засіданні колегії Держенергоефективності відбудеться розгляд [Комунікаційної стратегії Агентства](#).

Оснащеність засобами обліку

За [інформацією](#) Мінрегіону, рівень оснащення підприємств теплоенергетики приладами обліку відпустку теплової енергії загалом по Україні становить 98,7% (станом на 1 грудня 2014 року), приладами обліку води – 72,3 %, обліку стоків – 46,8%. В міністерстві також зазначили, що в 2014 році рівень оснащення будинків комерційними засобами обліку збільшився на 2% – ще 4 434 будинки облаштовано засобами по будинкового обліку холодної, гарячої води та теплової енергії. Водночас, найвищий рівень оснащення засобами обліку теплової енергії – в Івано-Франківській області (60,9%). На січень 2015 року Держенергоефективності [заплановані](#) електронні консультації з громадськістю щодо

законопроекту "Про комерційний облік у сферах теплопостачання, централізованого водопостачання та водовідведення, надання комунальних послуг".

У цьому контексті важливо відзначити внесений 11 грудня законопроект ["Про внесення змін до Закону України "Про забезпечення комерційного обліку природного газу" \(щодо захисту прав споживачів природного газу, які використовують газ тільки для приготування їжі\)"](#) (реєстр. № 1144), яким пропонується залишити можливість відмови від встановлення лічильника і, відповідно, від комерційного обліку газу. На переконання автора документу, норми чинного законодавства можуть сприяти "погіршенню умов їх життя та порушенню конституційних прав громадян", зокрема витрати на закупівлю газового лічильника разом з необхідними матеріалами та монтажними роботами "значно перевищують" річну вартість газу, яку сплачують такі споживачі за нормативами.

Співпраця з міжнародними фінансовими інституціями

Програми з енергоефективності продовжують впроваджувати на регіональному рівні. Зокрема, Мінрегіон спільно з Північною екологічною фінансовою корпорацією (НЕФКО) за підтримки уряду Швеції та Е5Р (Східноєвропейське партнерство з енергоефективності та довкілля) впроваджує програму з реалізації демонстраційних енергоефективних проектів у секторі теплопостачання 10 міст [DemoUkraineDN](#), взяти участь в якій можуть комунальні теплопостачальні підприємства, подавши заявку до 31 січня 2015 року.

Технічні регламенти

Відповідно до [Плану діяльності Мінрегіону з підготовки проектів регуляторних актів на 2015 рік](#), у грудні планується внести на розгляд Кабміну проекти постанов про затвердження 4 технічних регламентів енергетичного маркування – електричних ламп та світильників, телевізорів, побутових посудомийних машин, побутових кондиціонерів повітря. Відповідно до [Плану нормотворчої роботи Держенергоефективності на 2015 рік](#), планується розробка і супровід вказаних проектів постанов Кабміну. Електронні консультації з громадськістю щодо перших двох регламентів [заплановані](#) Держенергоефективності на січень 2015 року, щодо решти двох – на лютий того ж року.

У сфері нафти і нафтопродуктів:

В рамках боротьби за зміну керівництва "Укрнафти", 9 грудня уряд вніс до Верховної Ради [законопроект](#) про зниження кворуму, необхідного для проведення загальних зборів акціонерного товариства, з 60%+1 акція до 50%+1 акція (реєстр. № 1310).

22 грудня Кабінет Міністрів подав до Верховної Ради [законопроект "Про внесення змін до Податкового кодексу \(щодо податкової реформи\)"](#) (реєстр. № 1578), яким пропонувалось на постійній основі стягувати акциз з палива моторного альтернативного в обсязі 202 євро/т (до цього акциз був закріплений тимчасово, до 1 січня 2015 року, на рівні 99 євро/т). Акциз на біодизель повинен був також зрости – на 4% (на 4 євро/т) – до 102 євро/т.

У відповідь, Асоціація виробників альтернативних транспортних палив "Укрбіопаливо" [звернулася до Президента, прем'єр-міністра, ряду міністрів та голів парламентських комітетів](#) з проханням не затверджувати норми про підвищення акцизів. У тексті законопроекту до другого читання [пропозицію виключено з приписом](#): "За рішенням Комітету та за погодженням з МФУ залишено чинну ставку на Паливо моторне альтернативне у розмірі 99 євро".

Однак, у [схваленому парламентом варіанті закону від 28 грудня](#) акциз на паливо моторне альтернативне збережено на рівні 99 євро/т, ставка для біодизелю підвищена до 102 євро/т,

водночас акциз на спеціальні бензини із вмістом біоетанолу не менше 5% підвищений до 202 євро/т.

У сфері статистики:

Держстат опублікував [Енергетичний баланс України за 2013 рік](#), причому зробив це раніше ніж планувалося – наприкінці листопада. За 2013 рік загальне постачання первинної енергії (включає виробництво в країні, імпорт, експорт та зміни резервних запасів) в Україні становило 115,9 млн. т нафтового еквівалента, що на 5,4% менше, ніж у 2012 році. Зменшилася частка природного газу до 34,1%, але було зростання частки основного за обсягом джерела енергії – вугілля – до 35,8%. Відновлювані джерела енергії (гідроенергія, геотермальна, сонячна, вітрова та біопаливо) дали 2,7%.

Через спад виробництва багатьох галузей (промисловість, будівництво та транспорт) у 2013 році було використано на 4,9% менше кінцевого споживання палива й енергії - 69,6 млн. тне. Основні джерела для цього природний газ – 35,8% та електроенергія - 17%.

У сфері соціальної політики:

Уряд працюватиме над посиленням адресності нових програм підтримки споживачів

Новий міністр соціальної політики П.Розенко та віце-прем'єр-міністр і міністр культури В.Кириленко дали гарний сигнал про готовність до діалогу, [запросивши](#) представників профспілок на зустріч. Міністр соцполітики [продовжив](#) закликати отримувати субсидії і компенсації на оплату комунальних послуг, а також акцентував увагу на потребі "доводити ціни на газ та електроенергію [до рівня ринкових](#) з одночасним запровадженням і вдосконаленням механізму компенсації для малозабезпечених громадян", зазначивши, що цей процес триватиме до 2017 року.

25 грудня Кабмін схвалив постанову щодо [перерозподілу](#) в 2014 році субвенцій між регіонами в сумі 294,2 млн. грн.. на погашення заборгованості з різниці в тарифах за надані населенню послуги тепло-, водопостачання та водовідведення з подальшим проведенням розрахунків за газ.

В Мінсоцполітики [визнають](#) потребу в більшій адресності державних програм соціальної підтримки та посиленні доступності окремих програм – зокрема, програми житлових субсидій, та [обіцяють](#) більше наблизити систему соціального захисту до людей та зробити її більш адресною. Перехід до адресності пільг зазначений і в [Програмі діяльності уряду](#). Віце-прем'єр-міністр – міністр регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ Г.Зубко [наголосив](#) на потребі давати людям адресну допомогу, щоб вони могли за її рахунок сплачувати повну вартість спожитих послуг.

Наприкінці року Мінрегіон оприлюднив [звіт](#) про базове відстеження результативності постанови Кабінету Міністрів від 21.08.2013 № 602 "Деякі питання формування та встановлення тарифів на житлово-комунальні послуги", в якому вказано, що на практиці процес отримання підприємствами ЖКГ висновків Держцінінспекції спричинив чимало труднощів", відтак відповідна вимога була знята Кабміном (Постанова від 17.07.2014 № 269).

22 грудня уряд подав до Верховної Ради законопроект ["Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення розрахунків за енергоносії, а також для погашення позик, отриманих від міжнародних фінансових організацій"](#) (реєстр. № 1538), яким пропонується запровадження поточних рахунків із спеціальним режимом використання для компаній у сфері централізованого водопостачання та водовідведення, вдосконалення законодавства щодо таких рахунків та визначення єдиних підходів до їх запровадження. Водночас, у пояснювальній записці до законопроекту відзначено, що Асоціація міст України його не

підтримала, а профільний комітет Верховної Ради рекомендував відхилити його, спираючись на суперечність статтям 12, 19, 44 Господарського кодексу (в частині заборони втручання у господарську та комерційну діяльність), а також положенням Коаліційної угоди.

Врегулювання ринку житлово-комунальних послуг

Відповідно до [Плану діяльності Мінрегіону з підготовки проектів регуляторних актів на 2015 рік](#) (затвердженого [Наказом Мінрегіону № 349](#) від 15 грудня 2014 року), відповідний законопроект планується подати на розгляд Кабміну. Окрім того, протягом шести місяців після прийняття закону планується схвалити урядові постанови про затвердження Правил надання житлово-комунальних послуг, типових договорів про надання комунальних послуг та послуг з управління багатоквартирним будинком, Порядку формування цін/тарифів на комунальні послуги, Порядку встановлення граничного розміру витрат на управління багатоквартирним будинком (для отримувачів пільг або субсидій), Порядку ведення комерційного обліку у сфері комунальних послуг, а також підготувати низку наказів Мінрегіону.

Окрім того, планується врегулювати питання порядку нарахування плати за житлово-комунальні послуги у гуртожитках (постановою Кабміну), а також внести зміни до Порядку формування тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій та до постанови Кабінету Міністрів від 6 серпня 2014 р. № 409 "Про встановлення державних соціальних стандартів у сфері житлово-комунального обслуговування".

16 грудня Громадська Рада при Мінрегіоні визнала проект Закону "Про житлово-комунальні послуги" таким, що [потребує доопрацювання](#) та пообіцяла надати свої пропозиції (не опубліковані). Окрім того, відомству [запропонували](#) створити робочу групу для напрацювання необхідних змін до законодавства України щодо врегулювання питань, пов'язаних із прийняттям Закону "Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення розрахунків за енергоносії" ([№ 1198-VII](#)).

Представлений Мінрегіоном законопроект "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку" передбачає [встановлення граничного розміру державних відшкодувань за системою пільг і субсидій](#) на сплату за житлово-комунальні послуги. У відомстві пояснюють його доцільність тим, що система соціального захисту має стимулювати тих, хто отримує державну підтримку, до економії енергоресурсів.